Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 89 (1839) ♦ Четвер, 14 травня 1998 року ♦ Ціна договірна

У складних умовах домінувала тенденція зростання кількісних та якісних показників роботи парламенту

Тези доповіді Голови Верховної Ради XIII скликання Олександра Мороза про стан законодавчої бази в Україні

Шановні народні депутати, шановні гості засідання!

Відповідно до Регламенту Верховної Ради України та затвердженого порядку денного пленарних засідань Голова Верховної Ради України попереднього скликання зобов'язаний зробити доповідь про політичне становище та стан законодавчої бази в Україні, подати новообраній Верховній Раді перелік питань, розгляд яких не було завершено. Фактично, йдеться про перший в історії України акт офіційної передачі справ попереднього депутатського корпусу новообраним народним депутатам, який засвідчує послідовний розвиток парламентаризму в нашій країні, утвердження в політичному житті демократичних традицій.

(Закінчення на 2—4-й стор).

Інвестори ще не прийшли

До держбюджету України з початку року від приватизації надійшло 195 млн. грн.

Відповідно до плану надходження коштів, бюджет на кінець кварталу мають поповнити ще 48 млн. грн.

Нині створилася складна ситуація з продажем пакетів акцій великих підприємств. Вітчизняні інвестори ще не в змозі купувати великі пакети акцій, а західні інвестори ще не прийшли.

Консолідація політичних сил — вимога дня

Парламентська хроніка

Ранкове і денне засідання 13 травня

Під час розгляду питання про зміни до Регламенту Верховної Ради член підготовчої робочої групи Олександр Карпов (НДП) поінформував про її рішення внести до Регламенту зміну. Нею передбачається, що депутатські фракції створюють тільки політичні партії і виборчі блоки партій, що подолали чотиривідсотковий бар'єр на виборах 29 березня. За умови, що до їх складу входить не менш як 14 депутатів. Отже, депутати, які представляють партії, що не подолали заповітний рубіж, не зможуть об'єднатися у фракції. На думку Карпова, прийняття цієї зміни зумовлено необхідністю продовжувати процедуру структуризації парламенту, що має завершитися ухваленням нового виборчого закону на пропорційній основі.

Однак депутати неоднозначно сприйняли такий підхід. На підтримку пропозиції робочої групи виступили В'ячеслав Чорновіл (НРУ) і Віктор Медведчук (СДПУ (о). Депутат Михайло Сирота (об'єднання «Реформи—Центр») запропонував ухвалити постанову про неприйнятність такої зміни і залишити чинну норму Регламенту (25 чоловік для формування депутатських груп і фракцій). Він наголошував на тому, що закон про статус народного депутата України передбачає рівні права депутатських фракцій і груп. А пропозиція підготовчої групи обмежує права депутатів.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Врожай-98

Крокодил не повиться, не росте кокос

На Чернігівщині до завершення весняно-польових робіт ще далеко. Й дотепер не виорано майже 100 тисяч гектарів площ. Заклали в землю насіння цукрових буряків in 18 тисячах гектарів із запланованих 33 тисяч. Льон засіяли на 70 відсотках площ. Ледь жевріє робота на картопляних та кукурудзяних ланах. Бульбу посадили на 5,5 тисячі гектарів (33 відсотки), а «королеву полів» впорали на 25 тисячах гектарів (треба засіяти 132 тисячі).

Відновили морську лінію

Успішно завершив свій перший рейс до сирійського порту Латтакіо пором «Каледонія» судноплавної компанії «Укрферрі». Отож одесити відновили пасажирські перевезення на колись популярній близькосхідній лінії, що останнім часом занепала.

P.S.

○ Вартість споживчого кошика на початок травня на 1 людину становить 65,88 грн.

○ Кабінет міністрів визначив порядок індексації грошових доходів населення.

○ Під час проведення робіт у колодязі водопроводу (Хмельницька область) 7 чоловік отруїлися метаном, 3 із них загинули.

Спробуй і виграй!

Бабуся-снайпер

Спочатку Ніна Феліксівна не вцілила. На своє, певне, щастя, а особливо на щастя того невідомого, який уночі спочатку намагався виламати двері у її помешканні, а потім почав лізти у вікно. Бабуся як шарахнула з рушниці, то... лише добрячий шматок штукатурки вилетів зі стіни біля вікна. Та ще тюль постраждала.

Вдруге Ніна Феліксівна Буданцева виявилася справжнім снайпером. Передплативши «Голос України» і взявши участь у газетній лотереї, вона вцілила в самісіньку «десятку» — виграла кухонний комбайн. А це ж який помічник господині! Потрібно приготувати сік з овочів чи фруктів? Будь ласка! Зробити коктейль, соус, приготувати фарш, паштет, подрібнити продукти, змолоти кавові зерна? Вмить!

Незважаючи на свої 73 роки, мешканка м. Дубне Ніна Феліксівна ще досить бойова. Та й не дивно, адже величезний фізичний і душевний гарт вона одержала на фронтах другої світової війни. Служила у складі підрозділів авіації далекої дії, нагороджена майже двома десятками бойових орденів і медалей.

(Закінчення на 8-й стор.).

На знімку: Ніна Феліксівна Буданцева з виграшем.

Фото Миколи КОЛОДЯЖНОГО.

Передплата-98

Постанова Верховної Ради України

Про порядок висвітлення роботи першої сесії Верховної Ради України нового скликання

Відповідно до вимог статті 84 Конституції України, статті 9 Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» та з метою задоволення потреб суспільства в об'єктивній та оперативній інформації про роботу законодавчої влади в Україні Верховна Рада України **постановляє:**

1. Кабінету міністрів України, Міністерству інформації України, Державному комітету телебачення і радіомовлення України забезпечити висвітлення роботи першої сесії Верховної Ради України нового скликання, організацію виходу в ефір тематичних програм і передач про діяльність Верховної Ради України.

2. Національній радіокомпанії України:

щоденно здійснювати пряму радіотрансляцію пленарних засідань по першій програмі радіо та проводовій трансляційній мережі;

щотижнево здійснювати трансляцію тематичних програм і передач за участю депутатських фракцій (груп) у парламенті України, комітетів Верховної Ради України та позафракційних народних депутатів України.

3. Національній телекомпанії України:

забезпечити випуски щоденників пленарних засідань Верховної Ради України;

у дні пленарних засідань з 21 години 40 хвилин на каналі УТ-1 транслювати передачу «Трибуна депутатських фракцій (груп)» тривалістю до однієї години ефірного часу;

щосуботи здійснювати випуск телепрограми «Парламентський вісник» за участю членів комітетів Верховної Ради України.

4. В окремих випадках, за рішенням Верховної Ради України, можуть бути внесені зміни щодо обсягу та тематики теле- та радіотрансляцій про роботу першої сесії Верховної Ради України.

5. Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення здійснювати постійний контроль за дотриманням телерадіоорганізаціями України чинного законодавства в галузі телебачення і радіомовлення та цієї Постанови.

6. Прес-службі Верховної Ради України забезпечити всебічне, оперативне та об'єктивне інформування у національних та закордонних засобах масової інформації про роботу Верховної Ради України, здійснювати організацію тематичних програм і передач за участю депутатських фракцій (груп) у парламенті України та позафракційних народних депутатів у Верховній Раді України у теле- та радіопередачах, завчасно поширювати матеріали і документи, що опрацьовуються у Верховній Раді України, по каналах електронного зв'язку.

7. Висвітлення роботи першої сесії Верховної Ради України нового скликання здійснюється в межах коштів, передбачених Законом України «Про Державний бюджет України на 1998 рік».

8. Профільному комітету Верховної Ради України впродовж першої сесії підготувати обгрунтування щодо створення телерадіостудії Верховної Ради України.

9. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на профільний комітет Верховної Ради України.

Президія першої сесії Верховної Ради України.

м. Київ,
12 травня 1998 року.
№ 6-XIV.

ДЕМОКРАТІЯ КОШТУЄ ДОРОГО, А НАРОДЖУЄТЬСЯ У КОМПРОМІСАХ

Вечірнє засідання 12 травня

Багато депутатів ще пам'ятають, як наприкінці роботи Верховної Ради минулого скликання припинили трансляцію сесійних засідань. Отож не дивно, що другу половину першого сесійного дня народні обранці присвятили саме обговоренню порядку висвітлення роботи першої сесії. Підготовча депутатська група запропонувала проект, який не передбачав щоденних прямих трансляцій роботи Верховної Ради в сесійному режимі. Натомість депутати, члени фракції Компартії України, Сергій Гмиря, Валерій Мішура та Віктор Понеділко внесли альтернативний проект постанови, де таки пропонувалося транслювати сесійні засідання. Власний проект постанови запропонував і депутат-рухівець Віталій Шевченко. Однак у ньому чимало уваги було приділено роботі пресслужби парламенту.

Отож закономірно, що ліві і представники «Громади» наполягали на внесенні в проект, запропонований підготовчою групою, поправки депутатів-комуністів. Вони аргументували це тим, що висвітлення роботи парламенту на державних каналах радіо і телебачення ведеться регулярно, але частогусто позиція законодавчого органу подається у викривленому вигляді. На їхню думку, демократія коштує дорого, але вона того варта. Тим більше, що бюджетом 1998 року виділено понад 6 мільйонів гривень на висвітлення діяльності державних органів влади. А прямі радіотрансляції коштують лише 137 тисяч.

Для переконливості Олександр Єльяшкевич («Громада») процитував навіть Петра І: «Дабы дурь каждого была видна».

Частина правих, особливо члени фракції Руху, заперечували це, мовляв, сесії стануть тоді надто заполітизованими.

Варто зазначити, що компроміс таки було знайдено, і Верховна Рада прийняла постанову, яка передбачає трансляцію ранкових і денних сесійних засідань. Водночас уже сьогодні стає ясно, що в сесійному залі викристалізовується майбутня парламентська більшість, яка, однак, не буде прихильна ані до Президента, ані до уряду. Схоже, саме ця більшість і вирішить найближчими днями, хто стане Головою Верховної Ради.

Володимир КОРОЛЮК.

Парламентська хроніка

КОНСОЛІДАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ СИЛ — ВИМОГА ДНЯ

(Початок на 1-й стор.).

Олександр Єльяшкевич («Громада») не підтримав жодного з проектів і закликав розглянути це питання після обрання Голови Верховної Ради. Бо прийняття нині таких рішень може створити грунт для опротестування Конституційним судом легітимності будь-яких інших рішень парламенту. Зрештою, депутати прийняли (317 «за») проект, внесений підготовчою робочою групою.

Після цього із доповіддю про стан законодавчої бази і політичне становище в Україні виступив Голова Верховної Ради України попереднього скликання Олександр Мороз і відповів на запитання депутатів. Зокрема, коментуючи прийняте зранку рішення про формування депутатських фракцій на партійній основі, він висловив сподівання, що структуризація парламенту може сприяти узгодженій роботі депутатів.

Першого дня роботи сесія визначилася щодо повної трансляції. Однак, з'ясувалося, ранкове засідання не транслювалось. «У нас грубо порушується закон і чиниться сваволя»,— так охарактеризував це Олександр Мороз. Фракція «Лівий центр» вимагала негайно поновити висвітлення сесії на радіо і телебаченні. Сесія доручила зацікавленим депутатам — Іванові Чижу, Юрію Кармазіну та Віктору Шишкіну — і підготовчій групі з'ясувати причини, підготувати відповідну постанову і перенесла розгляд цього питання на вечірнє засідання.

Член підготовчої робочої групи Валерій Череп поінформував про перелік комітетів Верховної Ради: пропонується 23 комітети з чотирьох блоків — правовий, економічний, соціальний і галузевий.

Юліана ШЕВЧУК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У складних умовах домінувала тенденція зростання кількісних та якісних показників роботи парламенту

(Початок на 1-й стор.).

Користуючись нагодою, хочу, як Голова Верховної Ради України минулого скликання, якому впродовж чотирьох років довелося організовувати цю роботу, висловити щиру вдячність усім народним депутатам XIII скликання, співробітникам апарату Верховної Ради України за той серйозний внесок, який вони зробили у становлення нашої держави впродовж нелегкого, неоднозначного, напруженого історичного періоду 1994—98 років.

Щоб переконатись у тому, досить згадати лише основні події цих років, звернутись до загальних статистичних даних, які характеризують діяльність Верховної Ради України XIII скликання.

1994 рік. Дострокові вибори до Верховної Ради України та дострокові вибори Президента України; затвердження Верховною Радою України Основних засад і напрямів становлення економіки України в кризовий період; формування нового складу уряду; відновлення конституційного процесу — і, водночас, ініціювання Президентом України «малого конституційного процесу» (щодо так званого закону про владу), який до краю загострив політичну боротьбу в суспільстві, особливо всередині Верховної Ради України; напружена боротьба навколо бюджетного процесу і ускладнення ситуації в Криму.

1995 рік. Продовження боротьби навколо закону про владу, яка врешті завершилася тимчасовим політичним компромісом у вигляді Конституційного договору. У червні 1995 року Україна уникла сумнівного референдуму, який неодмінно розколов би наше суспільство на непримиренні табори, штовхнувши державу на шлях антидемократичного розвитку. В цей період знову змінюється склад керівництва уряду, надзвичайно напружено розвивається конституційний процес, доповнюючись труднощами чергового бюджетного процесу. Політична боротьба всередині Верховної Ради України досягає критичної межі.

1996 рік ознаменувався певним історичним переломом у діяльності Верховної Ради та в політичному житті країни. В першій половині року політична боротьба навколо проекту нової Конституції досягає свого апогею. Проте переважна більшість народних депутатів знаходить у собі достатньо політичної мудрості та волі, щоб вийти з честю із цієї критичної ситуації.

Багато з вас ще не забули історичного ранку 28 червня 1996 року, що відтоді став святковою датою календаря — Днем прийняття Конституції України. І знову країна уникла всеукраїнського референдуму, негативні наслідки якого для майбутнього України важко переоцінити, особливо з відстані років, що минули.

Після прийняття нової Конституції парламент України одержав не лише додаткову морально-політичну, а й політико-правову основу своєї діяльності, став більш стабільним, передбачуваним і стійким у своїх рішеннях. Проте, з іншого боку, перед законодавчим органом постало якісно нове завдання: у якомога короткий строк привести численні законодавчі акти у відповідність до Конституції, розробити і прийняти десятки нових законів, які випливають з Основного Закону, в тому числі запровадити в життя цілу низку невідомих Україні раніше державних інститутів — Конституційний суд, Рахункову палату, Уповноваженого з прав людини, Вищу раду юстиції. Якщо врахувати, що все це слід було здійснити в умовах системної соціально-економічної кризи, яка продовжувала поглиблюватись, в умовах численних неузгодженостей між різними гілками влади, чергової зміни складу уряду, так званої «податкової революції» та пов'язаних з нею нових ускладнень бюджетного процесу, то стане зрозумілим, наскільки непросто було розв'язати згадане вище завдання.

1997 рік. Не встигли вщухнути бюджетно-податкові політичні баталії, як Верховна Рада опинилася в епіцентрі нового поля політичної напруги, пов'язаної з майбутніми виборами до Верховної Ради України та місцевих рад усіх рівнів. Розгорнулася боротьба за нове виборче законодавство, за реформування виборчої системи. Тепер усі розуміють її потребу. Усі ви, певно, добре відчули на собі напругу тієї боротьби у ході виборчої кампанії 1997—1998 рр.

Нарешті, 1998 рік характерний цілковитою об'єктивною підпорядкованістю діяльності Верховної Ради України умовам та закономірностям виборчої кампанії, що розгорнулася у січні-березні цього року, учасниками і свідками якої були ви усі.

На такому загальному соціально-політичному фоні діяльності Верховної Ради України XIII скликання впродовж 1994 —1998 років не вдалося здійснити багато чого з того, що можна було б зробити для формування законодавчої бази за нормальних умов.

Надто часто політичні пристрасті та інтереси призводили до непродуктивних втрат часу і недостатньо обгрунтованих рішень Верховної Ради.

Це лише констатація деяких політичних подій за звітний період. Не даю їм оцінок, не торкаюсь причин, не роблю висновків. Кожен здатен їх робити сам. Хочу лише сказати, що і в цих складних умовах домінувала тенденція до зростання кількісних та якісних показників роботи парламенту.

Протягом часу роботи Верховної Ради XIII скликання прийнято всього 753 закони (у XII — 402), ухвалено постанов 1625 проти 1134. При цьому необхідно відзначити, що одночасно з показниками законотворчої діяльності Верховної Ради зросли також показники контрольної діяльності парламенту порівняно з попереднім періодом. Якщо в 1990—1994 роках відбулося лише одне парламентське слухання і взагалі не проводилися дні уряду у Верховній Раді, то за час минулого скликання проведено вісім парламентських слухань і 20 днів уряду, на яких розглядалися найактуальніші питання суспільного життя.

За період діяльності Верховної Ради XIII скликання більш як половину законів ухвалено після прийняття нової Конституції, майже 60% законів прийнято в новій редакції, що свідчить про інтенсифікацію та підвищення якості законотворчої діяльності в умовах дії нового Основного Закону держави.

Безумовно, зазначене зростання кількісних і якісних показників діяльності Верховної Ради України у 1994—98 рр. пояснюється насамперед переходом до організації роботи депутатів на постійній основі та пов'язаною з цим істотною реорганізацією апарату Верховної Ради України. По суті, йдеться про фактичне здійснення у цей період парламентської реформи, що диктувалася змінами Конституції Української РСР, а потім — новою Конституцією України.

Розв'язання проблеми управління законодавчим процесом на рівні сучасних вимог, на

наукових засадах з використанням найновіших інформаційних технологій стало пріоритетним у діяльності керівництва Верховної Ради України. Оцінюючи сьогодні зроблене в цьому напрямі, можу без перебільшення сказати, що народним депутатам попереднього скликання, керівництву апарату Верховної Ради є що передати новообраному складу парламенту. Хоча, звичайно, залишається чимало нерозв'язаних питань, що зумовлено переважно об'єктивними причинами.

По-перше, як я уже сказав, у згаданий період відбувався перехід усього депутатського корпусу Верховної Ради на постійну роботу до парламенту, що об'єктивно вимагало посилення апаратного забезпечення діяльності депутатів. По-друге, порівняно незначне збільшення чисельності апарату супроводжувалося значно вагомішим зростанням обсягів роботи законодавчого органу та її результативності порівняно з попереднім періодом, про яке я згадував вище.

Говорити про збільшення чисельності апарату не доводиться — він збільшився лише в 1,1 разу.

Головні напрями, за якими здійснювалося удосконалення апарату Верховної Ради в зазначений період — різке підвищення юридичного, наукового, інформаційно-аналітичного та організаційного забезпечення законодавчого процесу.

Нам вдалося також реалізувати рішення Верховної Ради XII скликання щодо утворення Інституту законодавства Верховної Ради України як прикладної науково-дослідної парламентської установи. Час підтвердив правильність того рішення. Сьогодні це відома наукова структура не лише в Україні, хоча працює в Інституті всього 50 співробітників.

Найближчим часом ви, шановні народні депутати, матимете змогу ближче ознайомитись з технічними можливостями, які надає парламентський Центр комп'ютеризованих інформаційних систем у законотворчому процесі. Скажу лише, що йдеться про найсучасніші інформаційні технології з використанням бази персональних комп'ютерів та міжнародної системи INTERNET.

Не так давно розпочала свою діяльність ще одна структура в апараті Верховної Ради — Парламентське видавництво. Вже перші результати його роботи дозволяють сказати, що і тут ми не помилились у своєму рішенні.

Окремо слід сказати про організацію робочих місць та забезпечення діяльності народних депутатів. У звітний період істотно поліпшено автотранспортне обслуговування парламенту, соціально-побутове забезпечення діяльності депутатів.

Разом з тим не можу не сказати і про те, що, починаючи з 1994 року, постійно зменшувався обсяг фінансування діяльності Верховної Ради України. Аналогічна ситуація з фінансуванням Верховної Ради складається також у поточному році. Особливо негативно позначається на роботі парламенту брак коштів на капітальні видатки, пов'язані з обладнанням залу пленарних засідань, створенням належних робочих місць для народних депутатів, розвитком комп'ютерної мережі, удосконаленням системи «Рада» тощо. Додаткову інформацію з усіх проблем фінансово-господарського забезпечення роботи парламенту ви знайдете у письмовому звіті про фактичні витрати з кошторису Верховної Ради України у поточному році.

Після прийняття Конституції бачення проблеми здійснення парламентської реформи набуло нових аспектів. По-перше, стало зрозумілим, що парламентська реформа повинна бути органічною складовою державно-правової реформи взагалі, яка включає не лише реформування законодавчої функції, а й реорганізацію системи виконавчої влади (адміністративну реформу), правоохоронної функції (судово-правову реформу), а також формування системи місцевого самоврядування в Україні (муніципальну реформу). По-друге, державно-правова реформа має здійснюватись пріоритетно щодо реформування інших сфер та інститутів суспільства, а парламентська реформа — пріоритетно щодо реформування інших інститутів державної влади. Нарешті, реформування публічної влади повинно виходити не лише з положень Конституції, а й з практики застосування цих положень, позитивної та негативної, в тому числі — зважаючи на необхідність зміни окремих положень Конституції, які себе не виправдали на практиці.

Хочу звернути вашу увагу на той факт, що загальна концепція державно-правової реформи за дорученням Верховної Ради була в короткий строк розроблена Інститутом законодавства і одержала схвалення республіканської науково-практичної конференції в листопаді минулого року, після чого передана на розгляд комітетів Верховної Ради України. На сьогодні завершено також розробку проекту концепції парламентської реформи, яка стане предметом розгляду Верховної Ради цього скликання.

Однак усі ми, очевидно, добре розуміємо, що проблему невідкладного здійснення державно-правової реформи в Україні не можна звести лише до розробки її науково обгрунтованої концепції. Саме тут у нас особливих питань не виникає. Бо маємо солідний науковий потенціал, висококопрофесійних фахівців, маємо відповідні теоретичні дослідження в цій галузі тощо. Але ключова проблема будь-яких реформ — це насамперед проблема політична.

Досвід останнього десятиліття, впродовж якого влада намагається здійснити економічні, соціальні, політичні реформи, переконує: без ефективної організації державного управління суспільством, без реформування самої влади як суб'єкта згаданих реформ даремно сподіватися на успішне проведення соціально-економічних та інших перетворень у суспільстві.

Вирішення цього завдання диктується і тією політичною ситуацією, яка склалась останнім часом в Україні.

Характеризувати сучасну політичну ситуацію з позиції Верховної Ради можна лише в контексті реалізованих і нереалізованих можливостей парламенту.

Незаперечним, однак, є висновок щодо того, що політична ситуація, відображаючи стан речей в економіці, соціальній і духовній сферах, складна, суперечлива і, відверто кажучи, небезпечна своєю нестабільністю і фактично некерованістю з боку державних інститутів. Визначальним фактором щодо неї стало хаотичне руйнування попередньої системи суспільних відносин, всього укладу життя без заміни іншою системою. Кращою чи гіршою, але системою. Досвід підтверджує: державу не можна будувати навмання, без плану, без прогнозування наслідків перемін, без визначення міри відповідальності ініціаторів і втілювачів реформ.

Процес руйнування розпочався ще на початку 90-х років, а то і раніше. Відчуваючи відповідальність за розвиток цього процесу, депутати Верховної Ради XIII скликання одним із перших документів розглянули «Основні засади і напрямки розвитку України в кризовий період». Аналізуючи його зміст, можна зробити висновок, що орієнтири парламентом були вибрані правильно. До них доведеться повертатися, вносячи, безперечно, корективи. Уточнення потрібні, бо за останні чотири роки вихідні умови для розвитку погіршилися, в окремих випадках — багатократно.

Йшлося в «Основних засадах» про побудову сучасної держави, фундаментом якої була б ринкова багатоукладна економіка з потужними державними регуляторами, з опорою на можливості власного виробництва, орієнтовано на соціальні потреби населення.

Певним підтвердженням правильності вибраних орієнтирів був і зміст доповіді Президента «Шляхом радикальних реформ», зробленої ним через кілька місяців після прийняття Верховною Радою «Основних засад». Доповідь повторила їх в багатьох концептуальних і принципових положеннях.

Здавалось би, збіг важливих моментів у двох документах гарантує узгодженість дій усіх ланок влади. Те підтверджувала і спільна заява Президента, Голови парламенту і Прем'єр-міністра (заява, до речі, прийнята з нашої ініціативи).

У доповіді не місце аналізувати, чому практичні дії влади йшли всупереч логіці доповіді Президента. Нашу увагу привертає ключовий політичний фактор, що веде до багатьох негараздів у державі. Тим фактором є відсутність єдності дій влади.

Цей фактор потребує глибшого аналізу, бо, приступаючи до здійснення законодавчих повноважень, мусимо розібратися з його причинами, щоб вилікувати суспільство і державу від тривалої хвороби.

Особливість цієї хвороби українського суспільства полягає в тому, що вона проникла не тільки в стосунки між гілками і ланками влади, а й усередину складових владного механізму. Очевидно, що ця особливість є першопричиною незлагоди, неефективності дій влади.

Громадяни сприймають владу без поділу, а державу — перш за все через дії виконавчої влади, в окремих випадках — через суд. Тому й важливо, щоб представники виконавчої влади, в кожній її ланці на місцях і в центрі, діяли законно, послідовно, однаково скрізь. Чи вдавалося це останніми роками? На жаль, ні.

Про яку законність чи послідовність в діях основної ланки виконавчої влади на місцях — держадміністрацій — можна говорити, коли вони фактично нелегітимні. Адже закон про місцеві державні адміністрації, прийнятий парламентом відповідно до Конституції (стосовно нього кілька разів подолано вето Президента), так і не введений з вини останнього. То вже окреме, для нинішнього парламенту, питання, — як зробити, щоб суб'єктивне право представника влади було менше права, визначеного законом. Проекти документів з цього приводу давно підготовлені. Йдеться про закони щодо нормативно-правових актів, про закони і законодавчу діяльність. Вони повинні бути прийняті в першу чергу.

Недостатній вплив на місцеві виконавчі органи мав Кабінет Міністрів як центральний орган цієї гілки влади. Кількарічна дискусія про сумнозвісну «вертикаль влади» тепер бачиться як дискусія про чию вертикаль.

Така практика здійснення виконавчої влади невідворотно веде до суб'єктивізму і всебічної бюрократизації, стимулює угодовство, підлабузництво, корупцію. Інтерес суспільства і держави при такій організації влади поступається приватному інтересу чиновника. Він боротиметься лише за своє привілейоване місце, яке залежить від настрою «начальника», а обоє разом із своєю системою боротимуться за збереження такого стану. Таким чином боротьба за державу вироджується в боротьбу за владу. Доказів того ми маємо, на жаль, із запасом.

У таких умовах виняткова роль відводиться Президенту. Він має все більше тяжіти до статусу, визначеного Конституцією, — до статусу глави держави і гаранта дотримання Конституції. На практиці спостерігається протилежний процес: бажання розширити трактування перехідних положень Конституції, виконувати фактично функції керівника виконавчої влади і водночас арбітра нації. Не хотів би, щоб цю ситуацію ми сприймали персоніфіковано, але якщо Президент одноосібно формуватиме КМ і всі ланки влади аж до районного рівня і, опосередковано, до підприємств і організацій, якщо через суб'єктивний вплив на призначення на посади визначатиме роль і місце прокуратури і, значною мірою, судових органів, втручатиметься через Фонд держмайна та іншими способами у майнові, тим паче, земельні, відносини, банківську і фінансову сферу, якщо виключно на себе замикатиме Митний комітет, Службу безпеки і систему інформації, то як все це співвідноситься з принципами розподілу влади, демократії, правової держави? Я кажу про це, не відсилаючись до конкретної особи — нинішнього Президента, йдеться про принципи організації державної влади в Україні.

Що проявилося за звітний період найбільше — недостатня роль Кабінету міністрів у здійсненні державної влади. Йдеться про своєрідність стосунків між урядом (в усіх його складових) і адміністрацією Президента, її службами і окремими представниками. У сукупності це складало нестійкість, непевність, отже — неефективність дій вищого виконавчого органу. Та й сама кількість урядових криз свідчить не тільки про те, що в нашому «царстві» щось негаразд, а й про те, що така «чехарда» з урядами є теж причиною негараздів.

Одне не викликає сумніву: статус уряду треба посилювати, зміцнюючи тенденцію до функціональних (замість галузевих) принципів управління. Сильний уряд, сильний, стійкий Прем'єр — запорука стабільності. Нагадаю, що Верховна Рада закон про Кабінет міністрів прийняла. Його можна або вдосконалювати, або долати вето Президента. У будь-якому разі здійснювати владу в державі не на основі закону (інколи і всупереч йому) далі не можна. Ми раз-по-раз зустрічаємося з тезою про те, що процеси в суспільстві (в економіці найперше) випереджають законодавче їх забезпечення.

Треба менше зловживати цією тезою, бо те, що не збігається із законом, частіше всього відноситься до криміналу.

Дефіцит єдності дій торкнувся й судової гілки влади. Вона забезпечена поки що відносною стабільністю кадрів, традиціями, але цього мало. Казати нині про незалежність судової влади передчасно. А без посилення ролі судової влади марно сподіватися на ствердження демократії. Свідчення цьому ми знаходили у багатьох випадках, в тому числі під час завершення виборчої кампанії. З іншого боку, відстоюючи незалежність суду, треба знайти застереження проти свавілля під час судочинства.

Йдеться про масштабну реформу судової системи, підготовка якої в правовому відношенні завершується, в тому числі зусиллями парламенту в звітному періоді.

Важче говорити про єдність дій парламенту, адже він не ізольований від суспільства і всіх владних інститутів. Тому наявні там протиріччя з посиленням, концентровано відбиваються в сесійному залі. І кожне протиріччя в інших гілках влади знаходить тут своїх виразників, своєрідну «п'яту колону парламентаризму», а сумарно посилює дефіцит єдності дій влади. Прикро, що протиріччя часом виливалися в протистояння. З цього уроку треба робити висновки новому складу парламенту. Ми зобов'язані зробити його справді державницьким і послідовним у відстоюванні інтересів суспільства, кожної чесної людини.

У законодавчого органу є найвище покликання — забезпечити правову основу побудови сильної, демократичної держави, в якій кожна чесна людина житиме достойно. Державу для людей, тих, хто прийде після нас, але ще важливіше — для нинішніх, особливо обкрадених ветеранів, обділеної увагою і можливостями молоді. В тому й полягає, на мій погляд, головний сенс національної ідеї. Чи ми працювали на таку мету? Не завжди. Одні, борючись за відновлення радянської влади, забували, що змінилися умови. Інші, демонструючи боротьбу за державу, насправді боролися проти прибічників соціалізму. Яскраво це проявилося під час підготовки нової Конституції, коли намагання відсторонити від участі в конституційному процесі найбільшу фракцію могло завершитися прийняттям авторитарного Основного Закону шляхом референдуму. Така загроза вимагала надзвичайної концентрації зусиль, щоб утримати ситуацію, не звалитися до вульгарної диктатури.

Ця загроза ще не минула. Доказом цього є приклади переслідування за погляди, цензура, використання правоохоронних та державних контролюючих органів для зведення рахунків, втручання в роботу представницьких органів і судів, у виборчий процес і т. д. Сподіваюся, це не новина для тих, хто мене чує.

Загалом можна сказати, що основна характеристика політичної ситуації в Україні зводиться до наявності нестійкого балансу між тенденціями до демократії чи диктатури. Від позиції усіх представників влади, зокрема парламенту, залежить, яка тенденція набере сили.

Швидкість і напрям розвитку тенденції, звичайно, залежать від змін соціально-економічного характеру. Вони найбільше впливають на стан суспільних настроїв, тим самим і на політичну ситуацію.

Не згадуватиму загальновідомі речі — борги з зарплат, пенсій, стипендій, соціальних виплат. Найнебезпечніша ситуація в фінансовій сфері. Вона загострювалася впродовж останніх років бюджетної кризи. Кілька аргументів з цього приводу.

Заборгованість уряду за державні цінні папери становить майже 9,2 млрд. грн., крім того, в 1998 році потрібно сплатити 2 млрд. 930 млн. грн. зовнішнього боргу (включаючи відсотки).

Таким чином, обслуговування боргів становить половину доходів державного бюджету України.

В цих умовах уряд робить єдине, що йому, на жаль, вдається, — тобто нові борги. Побудова фінансової піраміди продовжується — під зростаючі відсотки. І ось в цих умовах, коли бюджетних грошей не вистачає на обслуговування боргів, Верховній Раді пропонують підтримати пропозиції щодо скорочення фінансування соціальних програм, тому що грошей не вистачає, щоб заплатити іноземним кредиторам. Все більше простежується тенденція нарощування обсягів обслуговування операцій по ОВДП за рахунок бюджету, що популярно означає: не платити зарплату, до того нехай люди платять за лікування, медикаменти, освіту тощо, а кошти бюджету віддавати за борги. Тоді як ми при розгляді погашення дефіциту бюджету визначили два джерела: внутрішні і зовнішні запозичення. Не йшлося про запозичення з бюджету за рахунок видатків, передбачених на соціальні та інші потреби. Це принципове питання. Вважаю, що Верховна Рада України має взяти участь у виведенні країни з кризи. Але для цього:

1. Ми мусимо мати повну і правдиву інформацію про реальний стан речей в економіці. Об'єктивна оцінка з цього приводу не прозвучала, на жаль, і в посланні Президента.

2. Ми повинні знати авторів згубної для України фінансової політики, що проводилася без згоди Верховної Ради України.

3. Уряд має запропонувати реальну програму оволодіння ситуацією, в тому числі пов'язану з наданням закону про мінімальні зарплати і пенсії чинності, або робити висновки для себе.

Якщо взяти в динаміці зростання внутрішнього боргу, чисті інтервенції НБУ на позиції «продаж», від'ємне сальдо з розміщення та погашення ОВДП, стан з справ обслуговування зовнішнього боргу, реальний курс грошей, темпи скорочення резервів тощо, то є підстави говорити про початок фінансового обвалу.

Заради того, щоб не допустити катастрофи, справді треба консолідувати зусилля парламенту, уряду, шукати шляхи скорочення дефіциту бюджету за рахунок приросту надходжень, а не зменшення витрат на соціальні потреби. Хай не ображаються урядовці, але вони занадто багато часу витрачають на формування фракцій парламенту, замість того, щоб займатися своєю справою. Сьогодні ще не все втрачено, але зволікати більше не можна.

Названі особливості політичного становища в Україні диктують єдино прийнятну, об'єктивно необхідну лінію поведінки для тих політичних сил і політичних діячів, які сьогодні фактично є відповідальними за здійснення державної влади, за стан справ у державі, в тому числі політичних партій, представлених у парламенті, усіх народних депутатів України. Це — пошук політичного компромісу в інтересах переважної більшості населення, в інтересах майбутнього України.

Ситуація знову складається так, що на перший план об'єктивно виходить потреба консолідації політичних сил, проблема єдності влади задля здійснення змін на краще в інтересах народу. І основним питанням знову стає визначення тієї основи компромісу, на якій можлива така консолідація сил, така єдність влади. Представляючи вищий законодавчий орган країни, не можна орієнтуватися на щось інше, аніж об'єднання парламентаріїв навколо демократично визначених більшістю Верховної Ради засад внутрішньої і зовнішньої політики, обов'язок визначення яких Конституцією покладено на Верховну Раду України. Цей основоположний акт і має зняти собою усю суперечливість вихідних політичних позицій, з якими прийшли до парламенту різні політичні партії, так само, як прийняття Конституції України стало актом, в якому хоча б частково, але все ж було знято гостроту конфронтації політичних сил у парламенті та за його межами. Насамперед тому, що Конституція — це закон, отже, має загальнообов'язкове значення для всіх, неза-

(Закінчення на 4-й стор.).

У складних умовах домінувала тенденція зростання кількісних та якісних показників роботи парламенту

(Початок на 1—3-й стор.).

лежно від партійності та місця в державній ієрархії. По-друге, тому, що державна влада в особі Верховної Ради конституювала специфічний юридичний механізм розв'язання суперечностей на найвищому рівні влади, яким став Конституційний суд. І хто і як би не ставився до діяльності цього органу, слід рахуватися з фактом його існування у політико-юридичному механізмі держави та сприяти утвердженню даного факту в правовій свідомості вищих органів та посадових осіб, усіх громадян України, якщо ми йдемо до побудови правової держави.

Як показав досвід роботи Верховної Ради минулого скликання, рівень організації законотворчого процесу значною мірою залежить від взаємодії з Верховною Радою України глави держави і особливо Кабінету міністрів України. У посланні Президента України Л. Д. Кучми до Верховної Ради України висловлене сподівання на конструктивну співпрацю Президента та уряду з новим складом законодавчого органу. Не маю сумніву, що і народні депутати прийшли до парламенту через напружену і часом жорстку виборчу боротьбу не для того, щоб відбути чотири роки, нічого не зробивши з того, що обіцяли виборцям. А якщо дійсно є прагнення працювати на людей, на власну країну, і є об'єктивні передумови для консолідації сил та компромісів, про які було сказано вище, то необхідна лише політична воля всіх учасників політичного процесу, усіх представників влади для того, щоб об'єднати зусилля навколо однієї визначеної конституційним шляхом узгодженої основи.

За умови досягнення такої консолідації політичних сил навколо спільної основи набуває вирішального значення формування влади як єдиного суб'єкта реалізації узгодженої політики, консолідованого суб'єкта реалізації узгодженої політики, консолідованого суб'єкта реформ. Очевидно, що без відповідної реорганізації наявної системи державної влади, без наведення елементарного порядку в державному апараті, в усіх його складових, без утвердження системи місцевого самоврядування не може йтися мови про якогось єдиного суб'єкта реформ.

Відтак, здійснення державно-правової реформи в Україні є невідкладним суспільно-політичним завданням, розв'язанню якого має бути підпорядкована діяльність усіх державних органів та посадових осіб, в тому числі Верховної Ради України, усіх політичних партій, відповідних наукових установ, засобів інформації, усього суспільства.

Пріоритетним напрямом у здійсненні державно-правової реформи, як я вже зазначав, має стати парламентська реформа. Це означає, що уся реформаційна діяльність держави має бути поставлена на законну основу. Отже, на Верховну Раду України покладається обов'язок законодавчого забезпечення і державно-правової, і всіх інших реформ, створення необхідної законодавчої бази, виходячи з існуючої системи законодавства, напрацьованої за останні вісім років.

Стан законодавчої бази в Україні визначається наступними основними параметрами. За період 1990-98 р.р. прийнято загалом більш як 1200 законодавчих актів, включаючи декрети Кабінету міністрів України та укази Президента України з економічних питань, не врегульованих законом. Абсолютну більшість, звичайно, складають закони України, прийняті після проголошення державного суверенітету України. Різні сфери суспільного життя врегульовані на сьогодні майже 420 самостійними законами. За ці роки прийнято близько 500 законів про внесення змін до чинного законодавства, понад 200 законів про ратифікацію міжнародних договорів та конвенцій. Як уже зазначалося, майже дві третини від загальної кількості законодавчих актів прийнято в період 1994 — 1998 рр.

Масив законодавства, що сформувався в Україні, звичайно, не забезпечує потребу держави та суспільства у правовому регулюванні суспільних відносин, чимало з яких продовжують регулюватися нормами законодавчих актів колишнього Союзу РСР, а деякі відносини, що виникли в останні роки, взагалі не врегульовані законами України. Треба ще не менш як 1,5 тисячі законів прийняти. Звичайно, парламент нинішнього скликання з цим не впорається. І наступного, очевидно, теж.

Якщо говорити про плановість у законотворчій діяльності, то вона має забезпечуватися, найперше, розробкою та прийняттям відповідних державних програм розвитку законодавства, на їх основі — щорічних планів законодавчих робіт, котрі мають стати орієнтирами для формування порядку денного сесій Верховної Ради України, та, з другого боку, щомісячного оперативно-календарного планування роботи парламентських комітетів. Така система взагалі вже введена парламентом минулого скликання.

Зрозуміло, що науково обгрунтований план законотворчої роботи повинен відштовхуватися від глибокого аналізу існуючого стану законодавчої бази за всіма напрямами правового регулювання. Такий аналіз проведено науковцями Інституту законодавства в перебігу підготовки проекту державної програми щодо наступних основних сфер: 1) економічні відносини, 2) соціальна сфера, 3) гуманітарна сфера, 4) забезпечення прав людини, політична організація суспільства та державне будівництво, 5) сфера міжнародно-правових відносин. Цим аналізом ви можете скористатися. Коротко зупинюся на стані законодавчого регулювання кожної з них.

Економічна сфера

Незважаючи на важливість і необхідність повного врегулювання економічних відносин, створена в Україні законодавча база для цього недостатня. Насамперед слід відзначити, що головними недоліками правового регулювання в сфері економіки є відсутність єдиної концепції реформування господарського механізму, який сформувався за попередніх соціально-політичних умов, а також невизначеність ролі держави в управлінні економічними процесами і, як наслідок, відсутність чіткого розмежування приватно- і публічно-правової сфер правового регулювання.

З прийняттям нової Конституції Верховна Рада України має визначати засади внутрішньої і зовнішньої політики, отже, також засади економічної політики держави. Безумовно, законодавчий орган повинен виконувати це положення Конституції, насамперед ухваливши закон про визначення таких засад, та відповідний акт про названі засади на період діяльності Верховної Ради поточного скликання. Цей проект уже підготовлений і внесений на розгляд парламенту.

Аналіз законодавства про власність, підприємництво, про підприємства і господарські товариства свідчить про необхідність істотних змін і окремих положень існуючих законів, і прийняття нових законів чи законів у новій редакції, в тому числі для приведення економічного законодавства у відповідність з Конституцією України. Зокрема, є потреба в новій редакції Закону про власність, у прийнятті самостійних законів про державні підприємства та про підприємства недержавних форм власності, про державний контроль у сфері приватизації, підприємницької діяльності і інших. Адже очевидно: існуючий порядок цієї діяльності досить ускладнений і вимагає спрощення. Потрібно законодавчо визначити порядок втручання державних органів і посадових осіб у господарську діяльність, уникаючи загальних формулювань, які надають можливість довільного їх тлумачення чиновниками. Депутати під час виборчої кампанії переконались: коли кандидат представляв «не ту» партію, то відповідні організації змушені були витримувати по сто перевірок. Які нормативи, які закони використовувались для цього? Так можна паралізувати будь-яку діяльність.

Необхідно відзначити, що у сфері малого і середнього підприємництва теж бракує потрібної законодавчої бази. Є нагальна потреба у прийнятті закону про державне регулювання та підтримку розвитку малого та середнього підприємництва.

Незначною залишається роль законів у регулюванні сфери грошових відносин в Україні. Принципове значення тут мають положення Конституції, які надають Національному банку України повноваження щодо забезпечення стабільності грошової одиниці, та передбачають встановлення виключно законами засад створення і функціонування грошового ринку, статусу національної та іноземних валют на території України. Сьогодні на рівні законів не визначено режим виконання гривнею функцій грошової одиниці України, систему грошових знаків, не встановлені вимоги щодо організації готівкового та безготівкового грошового обігу. Більшість цих питань регулюються сьогодні підзаконними актами.

Незважаючи на велику кількість часу, втраченого Верховною Радою минулого скликання на податкове законодавство, прийняття окремої Постанови у грудні 1996 р. «Про основні положення податкової політики в Україні», проблема удосконалення податкового законодавства залишається вкрай актуальною. Не всі види податків, зазначених у Законі «Про систему оподаткування», мають належне законодавче забезпечення. Це стосується податків на нерухоме майно, рентних платежів, збору до Державного інноваційного фонду, щодо яких не прийняті спеціальні закони.

Основним у бюджетній сфері є Закон «Про бюджетну систему України», який має вирішувати всі вихідні, принципові питання, пов'язані з бюджетним процесом. Проте сьогодні названі завдання даним законом розв'язуються недостатньо, не усунуто певні неузгодженості бюджетного законодавства, в тому числі з Конституцією та законом про місцеве самоврядування. Так, у згаданому законі повноваження з виконання бюджету надаються неіснуючому Бюджетному банку. Касове виконання бюджетів здійснює Державне казначейство, статус якого законом не визначено. Закон не узгоджений з Конституцією України, Законом про місцеве самоврядування в Україні в питаннях регулювання механізму формування і виконання бюджетів, особливо місцевих. Це настаріша на сьогодні проблема місцевого самоврядування. Потребує удосконалення відповідна норма Конституції України та закон про Рахункову палату.

На особливу увагу заслуговують закони про економічну безпеку України. Вимагає єдиного вирішення питання про законодавче закріплення відповідальності за невиконання законів у сфері економіки, насамперед визначення усього переліку економічних злочинів. Чинне законодавство містить неоднозначні формулювання щодо цього.

Хочу ще раз наголосити: досвід роботи Верховної Ради минулого скликання свідчить, що розвиток економічного законодавства потребує упереджуючого визначення засад внутрішньої політики у сфері економіки.

Розв'язання пріоритетного завдання щодо зупинення кризи повинно орієнтуватися на перспективу реформування економічної системи в Україні, бути органічною передумовою і складовою економічних та соціальних реформ.

Соціальна сфера

Законодавче регулювання в сфері соціальних відносин охоплює такі життєво важливі відносини, як трудові, соціальний захист громадян та соціальні гарантії; відносини сімейні, житлові; відносини, пов'язані з особистим споживанням та захистом прав споживачів, охороною здоров'я населення.

Найменш врегульованим є питання соціально-трудових відносин, соціального партнерства: частина норм (щодо робочого часу та його оплати тощо) існують формально і не виконуються, недостатньо врегульовані питання трудового договору, особливо в частині контрактної його форми.

Трудове законодавство містить чимало суперечливих положень.

У сфері зайнятості не вирішене питання законодавчого регулювання часткового безробіття, нерегламентованої зайнятості; недостатньо спрацьовує механізм забезпечення зайнятості соціально незахищених верств населення (особливо молоді, в тому числі випускників).

Соціальний захист громадян законодавчо забезпечується 15 основними законами, більш як 50 законів містять окремі положення з цих питань. Однак недостатня визначеність механізмів дії згаданих законів та неузгодженість їх між собою, відсутність юридичної відповідальності за порушення законів про соціальний захист не дозволяє робити висновок щодо ефективності існуючих законів. З точки зору узгодженості з міжнародно-правовими актами національне законодавство загалом відповідає Загальній Декларації прав людини, Міжнародному пакту з економічних, соціальних і культурних прав та іншим.

Разом з тим, на сьогодні немає цілісного законодавчого акта, який би визначив основні засади правового регулювання соціального захисту громадян. Це може бути, наприклад, закон про основи соціального захисту громадян, проект якого внесено на розгляд Верховної Ради. Великої роботи вимагає законодавство про державне соціальне страхування, пенсійне законодавство, про підтримку сім'ї, житлове законодавство, про захист прав споживачів, охорону здоров'я. Кожне із переліченних питань передбачає цілі напрямки правового забезпечення, до чого приступила Верховна Рада минулого скликання, але роботи там ще багато.

Гуманітарні питання

Предметом правового регулювання у цій сфері є освіта, наука; культура, мови; фізична культура, спорт, туризм; релігія; інформаційні відносини.

У сфері освіти діють Закон про освіту та Закон про професійно-технічну освіту. Законодавство в цілому регулює дані відносини недостатньо, найменш врегульовані питання щодо юридичної відповідальності в цій сфері. Зокрема, не встановлена юридична відповідальність освітніх закладів за невідповідність якості освіти державним освітнім стандартам і т. д.

Але проблема полягає в іншому. Йдеться про відповідальність влади за реалізацію Закону про освіту. Вчора я з приємністю слухав виступ Президента, який говорив про ганьбу для нації, народу, держави, якщо ми корегуватимемо освітню мережу і далі. Але ж це відбувається на практиці і не без згоди вищих керівників. Тому й потрібен Закон про юридичну відповідальність за порушення законів в освітній галузі.

Треба розробити науково обгрунтовану методику щодо раціонального формування системи освіти з огляду на потреби держави в спеціалістах та обсяги державного замовлення на підготовку фахівців у вищих навчальних та професійних навчально-виховних закладах.

Велике занепокоєння викликає стан законодавчого регулювання у сфері науки. Закон про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності, прийнятий ще у 1991 році, в сучасних умовах не працює. Необхідно прийняти новий Закон про науку, а також державну програму розвитку науки.

Залишаються недостатньо врегульованими питання збереження, відтворення та охорони культурно-історичних цінностей, а також питання юридичної відповідальності за правопорушення в цій сфері. Питання збереження культурної спадщини України на сьогодні вкрай актуальне.

Правового забезпечення ще потребує і сфера релігійних відносин, інформаційних відносин та ін.

Забезпечення прав людини, політична організація суспільства та державне будівництво

З прийняттям нової Конституції законодавство України встановило досить високий рівень особистих та політичних прав і свобод громадян; і разом з тим їх належна реалізація потребує прийняття додатково спеціальних законів, які повинні встановити чіткий порядок здійснення цих прав і свобод. У чинному законодавстві відсутні чи розпливчасто сформульовані юридичні гарантії відповідальності держави за порушення її посадовими особами прав людини.

Вимагає приведення у відповідність із Конституцією та іншими законами існуючий Закон про всеукраїнський та місцеві референдуми, істотних змін потребує у зв'язку з рішеннями Конституційного Суду та практикою застосування виборче законодавство, включаючи Закон про вибори Президента України.

Законодавче забезпечення зовнішньополітичних відносин України

Теж регулюється законодавством, але воно недостатнє. Зараз Інститут законодавства працює над проблемами гармонізації законодавства України із законодавством країн СНД та Європи, восени має відбутися міжнародна науково-практична конференція з цих проблем. Одночасно ведеться підготовка до опублікування, вперше в Україні, законодавчих актів міжнародно-правового характеру для загального користування ними.

Минулого року Верховна Рада вперше схвалила Загальний план законодавчих робіт на 1997 рік, започаткувавши тим практику щорічного планування законодавчої діяльності в Україні. У цьому плані було передбачено прийняття близько 100 законів, які випливають безпосередньо з Конституції. В основному це закони, що стосуються сфери державного будівництва. Прийнято з передбачених планом 17 законів, на розгляді Верховної Ради знаходяться ще 37, які вам доведеться приймати. Майже 50 законопроектів, передбачених планом, ще мають бути розроблені і внесені до Верховної Ради.

Нова Верховна Рада України має розпочати надзвичайно складну і масштабну роботу по систематизації законодавства. Особливо слід підкреслити необхідність прийняття ряду кодексів, які складають фундамент законодавчої системи. Деякі з них уже розроблено і на розгляді парламенту. У цьому зв'язку також хочу нагадати, що Верховна Рада України минулого скликання прийняла постанову про видання, починаючи з 2000 року, Зводу Законів України.

Систематизація законодавства — новий етап у розвитку законодавчої бази в Україні. Вона не уявляється без планомірного, системного і комплексного підходу до формування законодавчого масиву. Аналіз стану законодавчої бази, який я вам навів, є лише узагальненим малим фрагментом більш конкретного і грунтовного аналізу, здійсненого фахівцями Інституту та Секретаріату Верховної Ради України. Сподіваюсь, ви зможете максимально використати їх напрацювання і прийняти таку Державну програму, яка забезпечить планомірну і плідну роботу Верховної Ради впродовж усього терміну її діяльності. Її проект практично підготовлено.

Завершуючи свій виступ, маю достатньо підстав сказати: Верховна Рада України XIII скликання зробила достойний вагомий внесок у розвиток парламентаризму в Україні, утвердження її як демократичної правової держави. Вона увійде в історію не лише як парламент, котрий прийняв Конституцію України, а й як перший професійний парламент України. Передаючи цю естафету новообраній Верховній Раді, бажаю вам увійти у XXI століття з успіхами і вагомими здобутками на благородній ниві служіння своєму народу.

Превентивний удар бойовою сокирою

«Україні потрібна вільна преса, а не бойові сокири». (З щорічного послання Президента Л. Кучми на засіданні Верховної Ради України 12 травня 1998 р.).

У день відкриття першої сесії новообраного парламенту газета «Независимость», яка сама себе зараховує до категорії видань, що «підтримують курс радикальних реформ Президента Л. Кучми», звернулася до народних депутатів з проханням (рекомендацією?) «утриматися від висування О. О. Мороза кандидатом у спікери». Мороза, агітує «Независимость», висувати не слід, оскільки за ним «тягнеться шлейф ще не розслідуваних діянь». Які «діяння» має на увазі газета — не уточнюється. Можливо, «справу» охтирського інваліда Смирнова, яка навіть на мильну бульбашку не потягнула? Можливо, «справу» В. Боженара — радника О. Мороза, кілька років протриманого в буцегарні і потім виправданого судом за всіма статтями звинувачень? Одне слово, чи то у поручика вкрали шинель, чи то поручик украв шинель — невідомо, але з шинеллю у нього щось-таки було.

Цього разу «шлейф діянь» у день відкриття сесії був доточений довідкою прес-служби Генпрокуратури «Про результати перевірки законності продажу будинку по вул. Десятинній, 4/6 у м. Києві». Суть криміналу (в інтерпретації Генпрокуратури) полягає ось у чому.

Управління справами Верховної Ради України спільно з іншими співзасновниками у жовтні 1996 р. створило товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «Перший український фондовий дім», до статутного фонду якого внесло будинок по вул. Десятинній, 4/6. За домовленістю з партнерами його оцінено в 12,9 млн. грн., що становило 73,6% статутного фонду. У червні 1997 р. без експертного обгрунтування Управління справами уклало договір з ТОВ «Перший український фондовий дім» про відступлення йому своєї частки. Передано було безповоротно будинок за ціною 2,7 млн. грн. Фонд державного майна України вважає, що Управління справами продешевило — будинок тягне на 13,6 млн. грн. Генпрокуратура порушила позов до Вищого арбітражного суду.

Фахівці Управління справами Верховної Ради бачать ситуацію складнішою.

Будинок на Десятинній (колишній клуб Управління справами ЦК КПУ) дістався у спадок Верховній Раді після відомих подій серпня 1991 р. На той час приміщення на довгострокових умовах орендувало десятка півтора різних відомств.

Солідна зовні старовинна будівля (їй більше ста років, а останній капремонт робили десь з півстоліття тому) перебуває в досить критичному стані. Осіли підмурки, деформувалися несучі конструкції, з'явилися розколини в стінах на всю їх висоту, ледве дихає водопровідна і каналізаційна мережа і т. д., і т. п. Загальне зношення будівлі на 1996 р. становило 63%. Вартість необхідного капітального ремонту на той час визначалася в сумі 5 млн. 683 тис. доларів США.

Таких грошей Управління справами не мало. Отже, стало думати, як залучити інвесторів. З цією метою і було створено ТОВ «Перший український фондовий дім». При підписанні установчої угоди учасники домовилися, що Управління справами вносить до статутного фонду будинок по вул. Десятинній, 4/6 — без оцінки його вартості. Сама частка фонду (а не конкретний будинок) була оцінена, за згодою сторін, у 12 млн. 957 тис. грн.

Питання про вихід Управління справами зі складу ТОВ і відступлення ним своєї частки постало не від солодкого життя. Потенційні інвестори відкривати гаманці не квапилися, коли дізнавалися, що орендарів товариство відселити неспроможне — дострокове розірвання орендних угод потребувало значних витрат. Водночас з'явився і зростав борг Управління справами підрядним будівельним організаціям, які, зокрема, реконструювали будинок по вул. Банковій, 5/7 — той самий, що призначався для розміщення комітетів Верховної Ради, але в який силоміць та з волі Кабміну вселився Конституційний суд.

Процедура виходу Управління справами Верховної Ради з ТОВ «Перший український фондовий дім» та відступлення ним своєї частки у статутному фонді здійснювалася з ретельним дотриманням вимог Закону України «Про господарські товариства», інших нормативних актів.

Оскільки вартість статутної частки і вартість самого об'єкта відступлення значно відрізнялися (залишкова балансова вартість будинку 1996 р. становила 677,6 тис. грн.), товариство вирішило визначити реальну ринкову вартість будинку. Оцінку здійснила фінансово-консультаційна компанія «КФК Експерт» ЛТД, яка, згідно з ліцензією, має на це повноваження. Будинок, встановили фахівці, «тягне» на 2 млн. 701 тис. 950 грн. Цю суму й було переказано на поточний бюджетний рахунок Управління справами Верховної Ради. Кошти пішли на погашення заборгованості за виконання будівельно-монтажних робіт згадуваного будинку, де тепер засідає Конституційний суд, а також на оновлення основних фондів підпорядкованих Управлінню підприємств і організацій.

Фонд держмайна, оцінюючи за вказівкою Генпрокуратури вартість будинку по Десятинній, 4/6, не завдавав собі зайвого клопоту. Його фахівці, як стверджують в Управлінні справами, будівлю належним чином не оглядали, технічної документації не вивчали. Навіч порушення затвердженої урядом методики оцінки вартості об'єкта при приватизації. (Зауважимо, що будинок об'єктом приватизації не був). В такий спосіб вартість споруди визначили в 13,6 млн. грн.

Цією цифрою й козиряє Генпрокуратура.

У зв'язку з цим виникає запитання: чому прокурорські працівники проігнорували документ, підготовлений компанією «КФК Експерт» ЛТД? Адже визнати його нечинним може тільки суд.

З усією цією історією має тепер розібратися Вищий арбітражний суд. Логічно було б «Независимости» дочекатися його висновків: у чому схибили і чи схибили взагалі верховнорадівські господарники. Але, пританцьовуючи від нетерплячки, бойові сокирники вже переводять суто господарське питання в потрібну їм політичну площину, хвацько навішують політичним діячам непривабливі ярлики, намагаються влаштувати депутатам «екзамен на міцність моральноетичних якостей», підказуючи їм сьогодні, за кого голосувати не слід. Завтра, можливо, скажуть, за кого слід голосувати.

Та кого б депутати не обрали на посаду Голови Верховної Ради, ні парламентом, ні його Головою маніпулювати нікому не вдасться. Навіть такій «бойовій сокирі», як «Независимость».

Микита ОРЛОВСЬКИЙ.

Хроніка. Факти. Події

Київ

Національні інтереси — не виправдання

Україна закликає уряди Індії та інших країн до активнішого співробітництва в галузі мирного використання ядерної енергії та остаточної заборони ядерної зброї. Як зазначено в заяві українського МЗС, підземні ядерні випробування, проведені Індією, «викликають в Україні глибоку стурбованість, оскільки порушують мораторій на ядерні випробування...». «Україна, чий народ відчув на собі наслідки радіоактивного ураження, вважає, що жодні міркування оборони чи безпеки, національні інтереси тієї чи іншої країни не можуть виправдати відновлення ядерних випробувань», — підкреслено в документі.

Такі самі заяви, що засуджують проведення Індією ядерних випробувань, зробила за останні два дні низка держав та міжнародних організацій.

Анкара

Скандал навколо прем'єра

Турецький парламент ухвалив рішення про проведення розслідування відносно прем'єр-міністра Месута Ілмаза. Його звинувачують у зловживанні службовим становищем під час проведення тендера щодо зведення нового стамбульського аеропорту Курткей. Із запитом про проведення розгляду виступила Партія вірного шляху (ПВШ) екс-прем'єра Тансу Чіллер, котра твердить, що глава уряду порушив положення протоколу про проведення тендера і забезпечив тим самим перемогу в ньому двом «потрібним» компаніям.

Варшава

Приїздіть ще, східні гості!

Польща готова до зняття фінансових обмежень на в'їзд до країни росіян та білорусів, заявив польський МЗС. Як зазначено в комюніке зовнішньополітичного відомства, з середини липня запроваджуються нові розцінки на в'їзні візи. Одноразове перетинання кордону Польщі стане у п'ять доларів, а за багаторазову візу терміном до півроку стягуватиметься плата від 14 до 20 доларів. Це рішення Міністерство закордонних справ мотивувало прагненням «полегшити доступ до країни гостям з-за східного кордону та відновити рух на кордоні до рівня, що задовольняє польських підприємців».

Пожорсткішання режиму на східному кордоні Польща запровадила на початку цього року під тиском Євросоюзу. Як наслідок, різко скоротився попит на польську продукцію і майже 200 тисяч осіб виявилися безробітними.

Джакарта

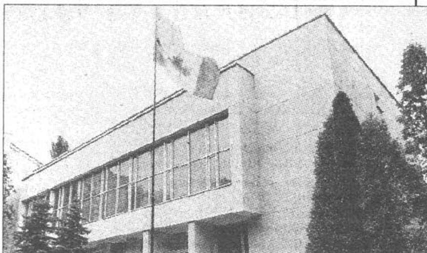
Нові жертви заворушень

Унаслідок сутичок між студентами та силами правопорядку, що відбулися в індонезійській столиці, загинуло шість осіб. Це офіційно підтвердив начальник столичної поліції генерал-майор Хамамі Ната. Однак він уникнув відповіді на запитання про те, чи не стали загиблі жертвами застосування поліцією бойових патронів. «Остаточний висновок можуть зробити лише лікарі, — заявив він. — До цього не можна нічого твердити напевно». За його словами, причиною загибелі людей могли цілком бути й гумові кулі, що їх зазвичай використовують у таких випадках. Проте, за свідченням медперсоналу госпіталю «Самбер Варас», куди доставили загиблих студентів, у всіх зафіксовано кульові поранення в голову й спину.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Спочатку довіра. Потім — фінанси

Цього тижня у Києві відбувся захід, який засоби масової інформації майже оминули своєю увагою. Ще б пак: завершувалося засідання ЄБРР, розпочалася робота Верховної Ради нового скликання... Проте, на відміну від журналістів, семінар «Можливості корпорації розвитку експорту Канади в кредитуванні проектів в Україні», що відбувся у посольстві цієї країни, став справді подією для наших та канадських бізнесменів.

Якщо застосовувати театральний термін, то можна сказати, що на семінарі був повний аншлаг. Організатори заходу ледь за голову не хапалися, коли з'ясовувалося, що замість одного запрошеного до посольства завітало троє, а то й четверо... Але погодьтеся, це приємна несподіванка і свідчить лише про те, що українсько-канадське співробітництво має перспективи.

Як відзначив голова канадо-української бізнес-групи (вона об'єднує підприємців цієї заокеанської країни, котрі працюють у нас) Пітер Магнус, мета семінару — вивчити споживчу кон'юнктуру українського ринку (це те, що необхідно знати канадській стороні), пояснити, у який спосіб можна отримати канадський кредит (це вже інформація для наших бізнесменів) і, нарешті, відповісти на запитання: що необхідно зробити, аби надати динаміки двостороннім відносинам. «На цьому семінарі ми говоритимемо не про теорію, лише про практику», — попередив Пітер Магнус, і всі учасники з ним погодилися.

Канада — одна з тих держав, про яку у нас можна чесно сказати: «це — надійний партнер». Щойно Україна проголосила незалежність, як офіційна Оттава пообіцяла їй політичну та економічну підтримку. Щодо політичної ніби все гаразд: відносини розвиваються стабільно. Наприкінці цього року нашу державу, можливо, відвідає прем'єр-міністр Канади Жан Кретьєн. Що ж до правової бази співробітництва, то майже не залишилося двосторонніх документів, які не підписано. Є зрушення і в економічній галузі. Але, але... Ще доведеться чимало зробити, щоб наші закони та процедури, яких повинні дотримуватися зарубіжні бізнесмени, були прозорі і їм зрозумілі. Приблизно таку думку висловив голова Національного агентства з питань розвитку та європейської інтеграції Роман Шпек, який узяв участь у відкритті семінару. «Переконаний, чимало канадських бізнесменів виявляють інтерес до співпраці з Україною. Але чи буде вона, залежить передовсім від нас», — зазначив Роман Шпек. Ми зацікавлені у впровадженні нових технологій, придбанні сучасного обладнання, застосуванні канадського досвіду управління тощо. «Але гроші завжди приходять другими, першою повинна бути довіра», — переконаний голова НАУРЕІ.

Це саме той банальний випадок, коли потенційний партнер згоден розпочати спільну справу, але не вірить, що з цього вийде щось путнє. Звинувачувати його ми не маємо морального права, бо в іміджі ненадійного партнера винні самі. Дуже хочеться працювати з ними на рівних, але чогось щоразу бракує... А тим часом ми втрачаємо шанс. Ті країни, де після розвалу СРСР були стартові умови набагато гірші за наші, вже набагато нас випередили, а ми все дискутуємо, які повинні бути реформи, як швидко їх слід впроваджувати і чому вони весь час провалюються... Канадці ще чекають, поки ми визначимося. Але всякий терпець уривається.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Томаз ЛОМСАДЗЕ, «Голос України» (з Тбілісі)

Транскавказьким до Європи

Протягом двох днів у Тбілісі тривала п'ята конференція робочих груп транскавказького шляху TRASECA. У ній узяли участь президент Грузії Едуард Шеварднадзе, а також урядові делегації та експерти з Азербайджану, Вірменії, Казахстану, Китаю, Молдови, Монголії, Киргизії, Таджикистану, Туркменії, України, Узбекистану, Грузії, представники низки міжнародних організацій.

Підбито підсумки роботи з реалізації проекту євразійського транспортного коридору. Розглянуто інвестиційні та технічні проекти на 1998—1999 рр. Особливу увагу учасники конференції віддали розвиткові залізничних, автомобільних магістралей та портів євразійського транспортного коридору. Так, у 1996 році вантажообіг у євразійському транспортному коридорі збільшився на 20 відсотків порівняно з попереднім роком, а в 1997-му, — ще на 30 відсотків. Розвивається інфраструктура: Євросоюз уже виділив 15 млн. екю на будівництво залізничного поромного термінала в порту Поті та реабілітацію Іллічівського порту.

Андрій ГРЕБНЄВ, «Голос України» (з Алмати)

Як дишемо, так і пишемо

Новини, що їх приносять російські засоби масової інформації з Латвії, нагадують ледь чи не зведення про бойові дії. До них уже починають звикати. Однак доволі несподівано пролунало твердження російської газети «Известия» про те, що найбільше скарг російська комісія з прав людини одержує не лише з Латвії, а й із... Казахстану.

Таку заяву, за твердженням кореспондента «Известий», зробив голова цієї комісії Володимир Карташкін на спільному засіданні комісій з прав людини при президентах Росії та Казахстану, що відбулося недавно в Акмолі. Крім того, пакет із 16 пропозицій, котрі привіз пан Карташкін до Акмоли, пишуть «Известия», не був адекватно сприйнятий казахстанською стороною...

Ось що пощастило з'ясувати з цього приводу в завідувача секретаріату комісії з прав людини при президентові Казахстану Болата Байкадамова. «Мені нічого не відомо про таку заяву Карташкіна, хоча я за обов'язками служби був присутній на всіх засіданнях комісій, — сказав Б. Байкадамов. — На зустрічі в Акмолі ніхто жодних даних про порушення прав етнічних росіян у Казахстані не наводилося. А кореспондента «Известий», котрого я знаю досить добре, на цій зустрічі взагалі не бачив».

У казахстанській комісії з прав людини — вона існує з 1993 року — не зареєстровано жодної заяви про порушення прав за національною ознакою. Не наводилося жодних офіційних даних з цього приводу й російською стороною.

Звичайно, це все не означає, що права людини в Казахстані так уже ніким і не порушуються — тут у нас усе, як у людей. Але перед економічним та правовим бdefault безладдям, як перед Богом, усі рівні — росіяни і казахи, євреї і німці, татари та уйгури.

У пакеті із 16 пунктів, привезеному до Акмоли росіянами, були, за словами Байкадамова, положення абсолютно безсумнівні: практично без обговорення прийнято пропозицію про співробітництво між Казахстаном та Росією у сфері прав людини, про обмін інформацією, про спільний план заходів та проведення спеціального моніторингу. Спіткнулися, мабуть, лише на терміні «співвітчизники». Розібратися, хто кому є співвітчизником — чи то люди однієї національності, чи то громадяни однієї країни, виявилося не так просто. А головним каменем спотикання, як слід було очікувати, стали питання про козацтво та подвійне громадянство. Однак і з цих доволі делікатних моментів сторони домовилися.

Щодо паралелей з Латвією. Вони просто некоректні хоча б тому, що в Казахстані немає сфер діяльності, закритих для будь-кого за національною ознакою. Досить проаналізувати склад уряду чи парламенту, щоб у цьому переконатися. Навіть президентську посаду, згідно з конституцією, може обійняти неказах. І Володимир Ардаєв, автор провокаційного допису в «Известиях», про все це чудово знає. Однак безсоромно перекручує факти.

У президенти за «брудні» гроші?

Ім'я нинішнього президента Франції Жака Ширака згадується в слідчому досьє у справі про незаконне фінансування неоголлістської партії «Об'єднання на підтримку республіки». Про це повідомила газета «Монд».

За даними газети, один з видатних членів голлістів Робер Галле заявив слідчим, що 1984 року лідер ОПР Жак Ширак як тодішній мер Парижа призначив його скарбником партії, щоб «збільшити надходження до партійної каси». Ширак, за словами Галле, закликав його «напружити уяву», щоб змінити фінансовий стан ОПР, котра ледь животіла.

Однак Галле поки що не відкрив слідству методів, до яких вдавався у 1984—1990 рр. для поповнення партійних фондів. Відомо лише, що завдяки його зусиллям було забезпечено «значною мірою» фінансування президентської кампанії Ширака 1988 року, виборів до Національних зборів тоді ж та муніципальних виборів 1989 року.

Щодо Галле, а також інших скарбників ОПР нині порушено кримінальну справу за звинуваченням у фінансових зловживаннях. Слідчих цікавить, зокрема, роль мерії Парижа в незаконному фінансуванні ОПР.

Наприкінці квітня в управлінні трудовими ресурсами столичної мерії було проведено обшук: слідчі намагалися одержати документи про фіктивні трудові угоди, якими користувалися секретарі лідерів ОПР.

На думку юристів-експертів, не може бути й мови про порушення справи проти президента республіки, оскільки це суперечить закону. Та не виключено, що в поле зору слідчих потраплять деякі видатні особи ОПР.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПЕРШИЙ ВИПУСК АКЦІЙ ВІДКРИТОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «УКРАЇНСЬКА КАМ'ЯНООБРОБНА КОМПАНІЯ»

1. Фірмове найменування емітента: відкрите акціонерне товариство «Українська кам'янообробна компанія».

2. Метою створення і діяльності товариства є отримання прибутку шляхом ефективного використання власних та залучених коштів, задоволення потреб юридичних та фізичних осіб у продукції, що вироблена товариством, виконаних роботах і наданих послугах, залучення фізичних і юридичних українських та іноземних осіб до спільної діяльності з насичення споживчого ринку високоякісною продукцією (послугами) та підвищення конкурентоспроможності товариства на внутрішньому та зовнішньому ринках.

3. Предметом діяльності товариства є:

сприяння впровадженню прогресивних технологій та устаткування, розвитку міжнародного співробітництва;

видобуток граніту та виробництво виробів із граніту, оптова торгівля, міжнародні перевезення вантажів, транспортно-експедиційні послуги та інше.

4. Дата проведення установчих зборів товариства 31.05.1998 р.

5. Статутний фонд товариства передбачається у розмірі 2 805 000 (два мільйони вісімсот п'ять тисяч) гривень; статутний фонд товариства засновники формують грошовими коштами.

6. Розрахунковий рахунок для внесення початкових внесків — 26000554 в АКБ «Перкомбанк» м. Києва, МФО 321712.

7. Рішення про випуск цінних паперів прийнято засновниками 23 лютого 1998 року (протокол № 1).

8. Мета випуску акцій — формування статутного фонду; залучення грошових коштів для здійснення статутної діяльності.

9. Мета використання фінансових ресурсів, одержаних від продажу акцій: всі грошові кошти, одержані засновниками від продажу акцій, будуть спрямовані на придбання кам'янообробної техніки, обладнання та устаткування для здійснення статутної діяльності.

10. Запланований розмір емісії — 2 805 000 (два мільйони вісімсот п'ять тисяч) гривень, кількість акцій, що випускаються, — 28 050 (двадцять вісім тисяч п'ятдесят) простих іменних акцій, номінальна вартість однієї акції — 100 (сто) гривень. Передплата простих іменних акцій здійснюється серії АА № № 00001 — 28050. Випуск акцій — у документарній формі, акціонерам видаються сертифікати на загальну кількість акцій.

11. Засновники товариства:

Товариство з обмеженою відповідальністю «Інтро-плюс», що розташоване за адресою: м. Київ, вул. Дмитрівська, буд. 71, яке зобов'язується викупити 18 230 акцій, що становить 65 відсотків статутного фонду акціонерного товариства;

Приватна компанія з обмеженою відповідальністю «Іст Маркетинг Рісьорч Оргенайзейшн», зареєстрована Компаніз Хауз, Кардифф, 19 червня 1996 року, за № 3214020, що розташована за адресою: Великобританія, 190 Стренд, Лондон WC2R 1JN, яка зобов'язується викупити 8 415 акцій, що становить 30 відсотків статутного фонду акціонерного товариства.

Засновники зобов'язуються протягом двох років бути держателями акцій не менш як 25 відсотків статутного фонду.

12. Запланований курс розміщення акцій: за номінальною вартістю. Оплата акцій здійснюється тільки грошовими коштами.

13. Відкрита передплата акцій здійснюватиметься без залучення торговців цінними паперами з 24 травня по 25 травня 1998 р. за адресою: м. Київ, вул. Дмитрівська, 71.

14. Акціонери товариства мають право на отримання дивідендів, участь в управлінні товариством та на частину майна товариства у разі його ліквідації. Акціонери розпоряджаються акціями згідно з чинним законодавством, а саме: акція може бути придбана на підставі договору з її власником або держателем за ціною, що визначається сторонами або за ціною, яка склалася на фондовому ринку, а також у порядку спадкоємництва громадян чи правонаступництва юридичних осіб та з інших підстав, передбачених законодавством.

15. Порядок передплати акцій.

Особи, які бажають придбати акції, повинні внести на рахунок засновників 10 % номінальної вартості акцій, які вони передплатили, після чого засновники видають їм письмове зобов'язання про продаж відповідної кількості акцій.

Якщо засновникам не вдалося до закінчення терміну передплати покрити передплатою 60 відсотків акцій, товариство вважається незаснованим. Особам, які передплатили акції, повертаються внесені ними суми не пізніш як через 30 днів. У разі, якщо запланованого обсягу випуску акцій не буде досягнуто, але він перевищує 60 відсотків акцій, установчі збори товариства затверджують фактичний обсяг розміщення акцій.

У разі, якщо передплата акцій перевищує розмір статутного фонду, засновники відхиляють зайву передплату. Відмова у передплаті проводиться згідно з переліком передплатників з кінця переліку, а внесені суми повертаються не пізніш як через 30 днів після прийняття рішення про відхилення передплати. До дня скликання установчих зборів особи, які передплатили акції, повинні внести з урахуванням попереднього внеску 30 відсотків номінальної вартості акцій. На підтвердження внеску засновники видають тимчасові свідоцтва. Особи, які передплатили акції та сплатили 30 відсотків їх номінальної вартості, зобов'язані оплатити повну вартість акцій не пізніш 6 місяців після закінчення терміну передплати акцій.

16. Виплата дивідендів проводиться з чистого прибутку за підсумками завершеного фінансового року. Розмір дивідендів на одну акцію визначається рішенням загальних зборів акціонерів товариства один раз на рік до 31 березня кожного року, що йде за звітним, за адресою: м. Київ, вул. Дмитрівська, б. 71.

17. Чинниками ризику в діяльності товариства є нестабільність законодавчої та нормативної бази, неплатоспроможність споживачів продукції.

Засновники доручили ТОВ «Інтро-плюс» здійснити всі необхідні і достатні дії з оформлення та реєстрації відповідних документів у державних органах та установах.

До уваги акціонерів
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
"УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ"

Правління товариства повідомляє, що до порядку денного загальних зборів акціонерів, які відбудуться 25 травня 1998 року в м. Києві, додатково включено питання: "Про реорганізацію дочірніх підприємств товариства".

Акціонери можуть ознайомитися з документами, пов'язаними з порядком денним зборів, за адресою товариства.

ПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВА

Правління ВАТ «Рокитнянський цукровий завод»

повідомляє про проведення чергових загальних зборів акціонерів, які відбудуться 3 липня 1998 року о 13-й годині за адресою: Київська обл., смт Рокитне, вул. Ентузіастів,6 у приміщенні будинку культури заводу.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати господарської діяльності за 1997 рік та про основні напрями діяльності на 1998 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Звіт спостережної ради.
4. Про внесення змін і доповнень до статуту та внутрішніх нормативних документів ВАТ.
5. Про збільшення статутного фонду товариства на суму індексації основних фондів.

Реєстрація акціонерів з 9.00 до 13.00. Для участі у зборах необхідно мати:
— документ, що посвідчує особу і сертифікат акцій;
— для довірених осіб — належно оформлене доручення.

Довідки за телефоном: (262) 5-13-31.

Правління ВАТ «Торговий дім» Драбівагропостач»
повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів, які відбудуться 30 червня 1998 р. за адресою: с-ще Драбове-Барятинське, вул. Гоголя, 17.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати фінансово-господарської діяльності за 1997 рік та перспективи розвитку на 1998 рік.
2. Затвердження річного звіту та балансу АТ.
3. Звіт ревізійної комісії.
4. Про збільшення статутного фонду.
5. Обрання голови та членів спостережної ради.
6. Затвердження змін та доповнень до статуту та внутрішніх нормативних актів.
7. Використання прибутку за 1997 рік та затвердження розмірів нарахування фондів АТ на 1998 рік.
8. Про затвердження форми та способу ведення реєстру.
9. Різне.

На загальних зборах передбачається збільшення статутного фонду з метою придбання складських приміщень шляхом випуску додаткової кількості простих іменних акцій. Оплата вартості акцій другої емісії проводитиметься шляхом передачі до ВАТ складських приміщень.

Реєстрація акціонерів здійснюється з 8.00 до 10.00 у приміщенні адміністративного корпусу ВАТ "Торговий дім" Драбівагропостач".

Для реєстрації при собі мати:
документ, що засвідчує особу;
доручення на право участі у зборах (для представників акціонерів).

Довідки за телефоном 25-3-05.

Правління відкритого акціонерного товариства «Крафт Якобз Сушард Україна» повідомляє, що 29 червня 1998 року у приміщенні актової зали шоколадної фабрики відбудуться чергові загальні збори акціонерів товариства.

Порядок денний:

1. Звіт правління про фінансово-господарську діяльність за 1997 рік.
2. Звіт ревізійної комісії товариства та затвердження бухгалтерського балансу.
3. Збільшення статутного фонду товариства шляхом випуску нових акцій на мінімальну суму 302157,45 (триста дві тисячі сто п'ятдесят сім грн. 45 коп.) у зв'язку з іноземною інвестицією. Передбачається випустити і передати компанії Крафт Фудз Інтернешнл 287769 (двісті вісімдесят сім тисяч сімсот шістдесят дев'ять) простих іменних акцій на вказану суму, кожна номінальною вартістю 1,05 гривні в обмін на іноземну інвестицію. Збільшення буде здійснюватись шляхом передачі грошових та майнових внесків на загальну суму 2 400 000 доларів США, що є іноземною інвестицією. Відповідно буде змінена стаття статуту товариства про розмір статутного фонду товариства.
4. Затвердження змін та доповнень до статуту товариства.
5. Обрання керівних органів товариства.
6. Затвердження порядку розподілу прибутку на 1998 рік.
7. Різне.

Реєстрація акціонерів — з 13.00.

Початок зборів о 16.00.

Правління товариства.

Арбітражний суд Тернопільської області (282000, Тернопіль, вул. Князя Острозького, 14-а) за позовом Державної податкової адміністрації у Збаразькому районі порушив справи про банкрутство:

малого підприємства «Товтри» (Тернопільська обл., Збаразький р-н, с. Ліски; р/р 000000240 у Збаразькому відділенні акціонерно-комерційного банку «Україна»), справа № 258/2-6;

Збаразького районного державного підприємства з виконання агрохімічних робіт «Райагрохім» (Тернопільська обл., Збараж., вул. Д. Галицького, 96; р/р 000564702 у Збаразькому відділенні акціонерно-комерційного банку «Україна»), справа № 756/3;

селянської спілки «Раковецька» (Тернопільська обл., Збаразький р-н., с. Раковець; р/р 000400222 у Збаразькому відділенні акціонерно-комерційного банку «Україна»), справа № 559/2;

селянської спілки «Максимівська» (Тернопільська обл., Збаразький р-н. с. Максимівка; р/р 000400109 у Збаразькому відділенні акціонерно-комерційного банку «Україна»), справа № 555/2;

приватного малого підприємства «Кристали» (Тернопільська обл., Збаразький р-н, с. Залужжя; р/р 000468468 у Забаразькому відділенні акціонерно-комерційного банку «Україна»), справа № 442/3;

державного виробничо-торговельного підприємства «Шкіргалантерея» (Тернопільська обл., Збаразький р-н., смт Вишнівець, вул. Замкова, 8; р/р 263901 у Вишнівецькому відділенні «Промінвестбанку»), справа № 441/3.

Просимо всіх кредиторів і можливих санаторів подати заяву до арбітражного суду протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Правління акціонерного товариства «Завод КІНАП» повідомляє про проведення загальних зборів ВАТ «Завод КІНАП», які відбудуться 26 червня 1998 р. в м. Києві о 12 годині.

Порядок денний:

1. Про внесення змін та доповнень до статуту ВАТ «Завод КІНАП».
2. Про створення дочірніх підприємств і філій та затвердження статутів дочірніх підприємств і положень філій.
3. Про перевибори членів ревізійної комісії.
4. Затвердження розподілу прибутку за 1997 рік і плановий розподіл прибутку на 1998 рік.
5. Різне.

Початок зборів: 26 червня 1998 р.
Початок реєстрації акціонерів: 26 червня о 9.00.
Місце проведення зборів: м. Київ, вул. Фрунзе,160,

ВАТ «Завод КІНАП».
Телефон 435-32-26.

Правління акціонерного банку «Зевс»

повідомляє, що чергові загальні збори акціонерів банку відбудуться 19 червня 1998 року о 12.00 за адресою: 252032, м. Київ, вул. Комінтерну,15.

Порядок денний:

1. Вибори голови правління АБ «Зевс».
2. Про збільшення статутного фонду АБ «Зевс».
3. Різне.

Реєстрація акціонерів, які прибули на збори, починається 19 червня 1998 року об 11.00.

Для участі у загальних зборах акціонерів необхідно мати при собі документ, що посвідчує особу акціонера.

З метою проведення активної фінансово-кредитної політики передбачається збільшення статутного фонду банку на 17 000 000 (сімнадцять мільйонів) гривень шляхом відкритої передплати додатково випущених простих іменних акцій номінальною вартістю 2 (дві) гривні кожна у кількості 8 500 000 (вісім мільйонів п'ятсот тисяч) штук. Період передплати акцій встановлюється з 21 липня 1998 року по 21 січня 1999 року.

Акціонери АБ «Зевс» матимуть пріоритетне право передплати додатково випущених акцій.

У зв'язку із збільшенням статутного фонду передбачається внесення змін до пункту 6.1 статті 6 статуту АБ «Зевс» та викладення їх у такій редакції:

«6.1. Статутний фонд банку становить 35 000 000 (тридцять п'ять мільйонів) гривень, який поділено на 17 500 000 (сімнадцять мільйонів п'ятсот тисяч) штук простих іменних акцій номінальною вартістю 2 (дві) гривні кожна».

ЧП «АУРА-2», зарегистрированное Киево-Святошинской райгосадминистрацией 31.03.97 г., № 1832, код ОКПО 24878902, объявляет о своей ликвидации. Претензии кредиторов принимаются по адресу: 255510, г. Боярка, ул. Белогородская, 68-А.

У номер

● *Запоріжжя*

Ще одна зона — енергоефективна

Відбулися презентація та організаційні збори засновників пілотного проекту демонстраційної зони високої енергетичної ефективності на базі житлового масиву «Південний».

Зона передбачає великий комплекс енергоощадних проектів: безканальне прокладання теплопровідників, впровадження регулюючих приводів, багатотарифних лічильників, збору оплати комунальних послуг через мережу спеціалізованих пунктів із рядом істотних стимулів для населення тощо.

Обгрунтування ефективності цих проектів підготували спеціалісти ВАТ «Рассвет», яке готове виконати всі підготовчі роботи та виступити одним із виконавців.

Верховна Рада України висловлює щире співчуття народному депутату України Вітренко Наталії Михайлівні з приводу тяжкої втрати — смерті її матері

Валентини Матвіївни.

Фракція Прогресивної Соціалістичної партії у Верховній Раді України висловлює глибоке співчуття народному депутату України Наталії Вітренко з приводу смерті її матері

ФЕДЧЕНКО Валентини Матвіївни.

Працівники Секретаріату Верховної Ради України висловлюють щире співчуття завідуючому сектором Відділу з питань звернень громадян Секретаріату Верховної Ради України КРИКУНОВУ Миколі Пилиповичу у зв'язку з тяжкою втратою — смертю його матері

Олександри Дем'янівни.

Колектив обласного об'єднання кореспондентів республіканських ЗМІ на Хмельниччині «Укрпреса» висловлює глибоке співчуття власному кореспонденту «Робітничої газети» П. П. Вороб'ю з приводу тяжкої втрати — смерті матері

Харитини Захарівни.

Передплата-98

Бабуся-снайпер

(Початок на 1-й стор.).

Живе одна, але домівка її рідко буває пустою — приходять численні друзі, знайомі, сусіди. Вона завжди рада прийняти і пригостити людей. Ось і ваш кореспондент разом із фотомайстром та водієм скуштували смачних страв, приготованих умілими руками. Незабутні квашені помідорчики!..

— Я і надалі передплачуватиму «Голос України» і братиму участь у лотереї, — сказала Ніна Феліксівна. — І усіх своїх друзів загітую. По-перше, п'ять разів на тиждень одержуєш хорошу газету, а по-друге, ще й цінну річ виграти можна...

І це можуть підтвердити багато мешканців Рівненської області, котрі виграли у редакційну лотерею і мебельні гарнітури, і пральні машини та пилососи, і чайні та столові сервізи, радіоприймачі, годинники, навіть сільськогосподарський плуг. Тож, шановні, не гайтеся, а поспішайте на передплатні пункти — передплата на «Голос України» і «Голос України — Тиждень» у розпалі. Якщо ви хочете отримувати газети з 1 липня, то маєте оформити передплату до 10 червня.

Нагадуємо, що у лотереї візьме участь той, хто передплатить газету на 6 місяців — до кінця року.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівненська область.

Провінція

Шитимемо по-новому

На Шполянській швейній фабриці, що на Черкащині, ще десять років тому з ініціативи молодого директора Анатолія Лібовнера розпочато реорганізацію виробництва. Було модернізовано технічний парк, вдосконалено технології.

Сьогодні на фабриці працює 25 комп'ютерів, діє система автоматизованого проектування та розкрою одягу. Понад 200 японських, німецьких, чеських швейних машин дають можливість виготовляти якісні вироби. Асортимент продукції динамічно оновлюється, набуває нового естетичного забарвлення. Тож не дивно, що фабрика зажила слави сучасного швейного підприємства та надійного партнера. Вже протягом п'яти років тут виконують замовлення іноземних фірм, експортують в Європу модні блузи, спідниці, сукні, брюки. А це — повне завантаження працівників, вчасно виплачена заробітна плата, розв'язання соціальних проблем. Та й рідний український споживач лише радіє різнобарв'ю швейних виробів та відносно невисокій ціні.

На знімках: закрійниця Ніна Головченко та інженер-технолог Ліана Близнюк працюють над новою моделлю жіночого одягу; таку шкільну форму пропонує Шполянська швейна фабрика.

Фото Бориса ДВОРНОГО (ДІНАУ).

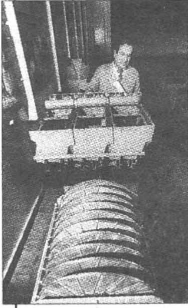
Наука — виробництву

Назад до вуглемийок?

40 років тому в Луганську було створено єдиний в Україні науково-дослідний інститут із збагачення та брикетування вугілля «УкрНДІвуглезбагачення».

Найважливіші досягнення інституту пов'язані з повсюдною заміною малоефективних вуглемийок і сортувалок на шахтах із ручною вибіркою породи сучасними збагачувальними фабриками.

Колектив інституту, незважаючи на втрати, зберіг основу свого творчого потенціалу та наполегливо шукає раціональні шляхи до відродження вугільної галузі. Головну ставку тут роблять на тісну співпрацю з виробництвом та ділові зв'язки з вугільними компаніями України та зарубіжними країнами.

На знімку: біля макета вуглезбагачувального устаткування, створеного в НДІ.

Фото Вадима ЛІСНОГО (ДІНАУ-Укрінформ).

Вітчизняний стиль

Нова симфонія для друкарської машинки

Кіровоградське ВАТ «Друкмаш» відновило випуск своєї основної продукції — портативних механічних друкарських машинок. Перші сто машинок «Кіровоград-Маріца» та «Кіровоград-Хеброс», що зійшли з конвеєра, виготовлені за болгарською технологією з болгарських та німецьких комплектувальних.

— Найближчим часом підприємство має намір розпочати випуск власних комплектувальних, а в перспективі — викупити й ліцензію на виготовлення болгарських машинок. Близько року тому на засіданні Кіровоградського міськвиконкому генеральний директор ВАТ «Друкмаш» Анатолій Шевченко категорично заявив, що його підприємство не виготовлятиме друкарські машинки «Ятрань». Тобто основну свою продукцію, заради якої, власне, і було створено підприємство. Оскільки машинку, собівартість якої перевищила тисячу гривень, продати без збитку для себе було просто неможливо.

Збудований у сімдесятих роках за німецькими проектами, застосовуючи технологію німецької фірми «Олімпія», кіровоградський завод друкарських машинок був своєрідним монополістом у цій галузі. Електромеханічна «Ятрань», яка вже на той час була далеко не досконалою, успішно реалізовувалася як у Радянському Союзі, так і в країнах соціалістичного табору. Та коли наш ринок почала завойовувати значно дешевша і краща продукція японських та західноєвропейських виробників, «Друкмаш» виявився непідготовленим до конкурентної боротьби. Застарілі, незручні в експлуатації через свою величезну вагу (понад тридцять кілограмів) «Ятрані» мертвим вантажем осідали на складах підприємства. Така ж доля спіткала й нові машинки «Елема» та «Лілея», що через низьку якість зовсім не мали попиту. А тим часом тисячі працівників «Друкмашу» змушені були піти в довгострокові неоплачувані відпустки.

Реструктуризація «Друкмашу», що відбулася два роки тому, запобігла остаточній агонії підприємства. На базі заводу утворилося одинадцять самостійних госпрозрахункових дочірніх підприємств, які виготовляють найрізноманітнішу продукцію, в основному — на замовлення і малими партіями. Однак, як вважає А. Шевченко, саме завдяки їй вдалося врятувати підприємство. Роз'єдналися, щоб у майбутньому, коли становище поліпшиться, знову створити могутнє виробниче об'єднання...

І от, здається, цей час настав. Виготовивши перші сто друкарських машинок, підприємство взяло невеличкий «тайм-аут». Його керівництво вишукує можливості дешевшого транспортування запчастин із Болгарії та Німеччини. А на «Друкмаш» уже надходять замовлення із Казахстану, Узбекистану, Туркменистану, Росії, Прибалтики. А це — і нові робочі місця, і, по суті, нове народження підприємства.

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

Спорт

Зліт спортивних науковців

Завтра в Українському державному університеті фізичного виховання і спорту розпочне роботу міжнародний науково-практичний семінар, тема якого, погодьтеся, дуже актуальна: «Дозволені і заборонені засоби стимулювання працездатності у спорті». Серед 500 слухачів семінару провідні тренери України. Лекції їм читатимуть відомі вітчизняні та зарубіжні вчені та фахівці-практики з різних країн.

Сьогодні в приміщенні університету відбудеться прес-конференція, присвячена цій помітній події. Організатори її — Держкомспорт України, відділення фізвиховання і спорту Української академії наук національного прогресу, УДУФВІС і особисто ректор цього вузу, віце-президент НОК України, академік Володимир Платонов. Семінар триватиме до 18 травня.

У Вірменії — новий президент... Федерації футболу

Минулої середи виконком ФФВ задовольнив прохання президента федерації Армена Саркісяна про відставку. Після цього відбулися вибори нового керівника вірменського футболу. Переміг нинішній мер Єревана Сурен Абрамян. Цей 51-річний генерал свого часу закінчив академію МВС СРСР у Москві. У незалежній Вірменії обіймав посади заступників міністрів оборони і внутрішніх справ. Протягом трьох років пан Абрамян працював на посаді губернатора дуже важливого в стратегічному плані регіону Сюнік, що поблизу Нагірного Карабаху.

Новий президент ФФВ — людина зусібіч спортивна, а ще — енергійна, дійова. Він пообіцяв, що зробить усе для того, щоб залучити якомога більше меценатів до справи розбудови вірменського футболу.

На засіданні виконкому питання про нового головного тренера національної збірної Вірменії — суперника команди України у відбірковому турнірі Євро-2000 — не порушувалося. На цю посаду претендує група відомих фахівців, серед яких є й іноземці.

Армен ХАНБАБЯН.

Єреван.

Голос України

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс—224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс—449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 235579.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

Зам. 0311089.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0